

عملکرد تولید ناخالص داخلی در فصل نخست سال ۱۳۹۷ بر حسب هزینه و فعالیت

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی

شاخص‌های اقتصادی منتخب ایران در پایان فصل نخست ۱۳۹۷

رشد اقتصادی: ۱.۸ درصد

نرخ تورم: ۹.۴ درصد

نرخ بیکاری: ۱۲.۱ درصد

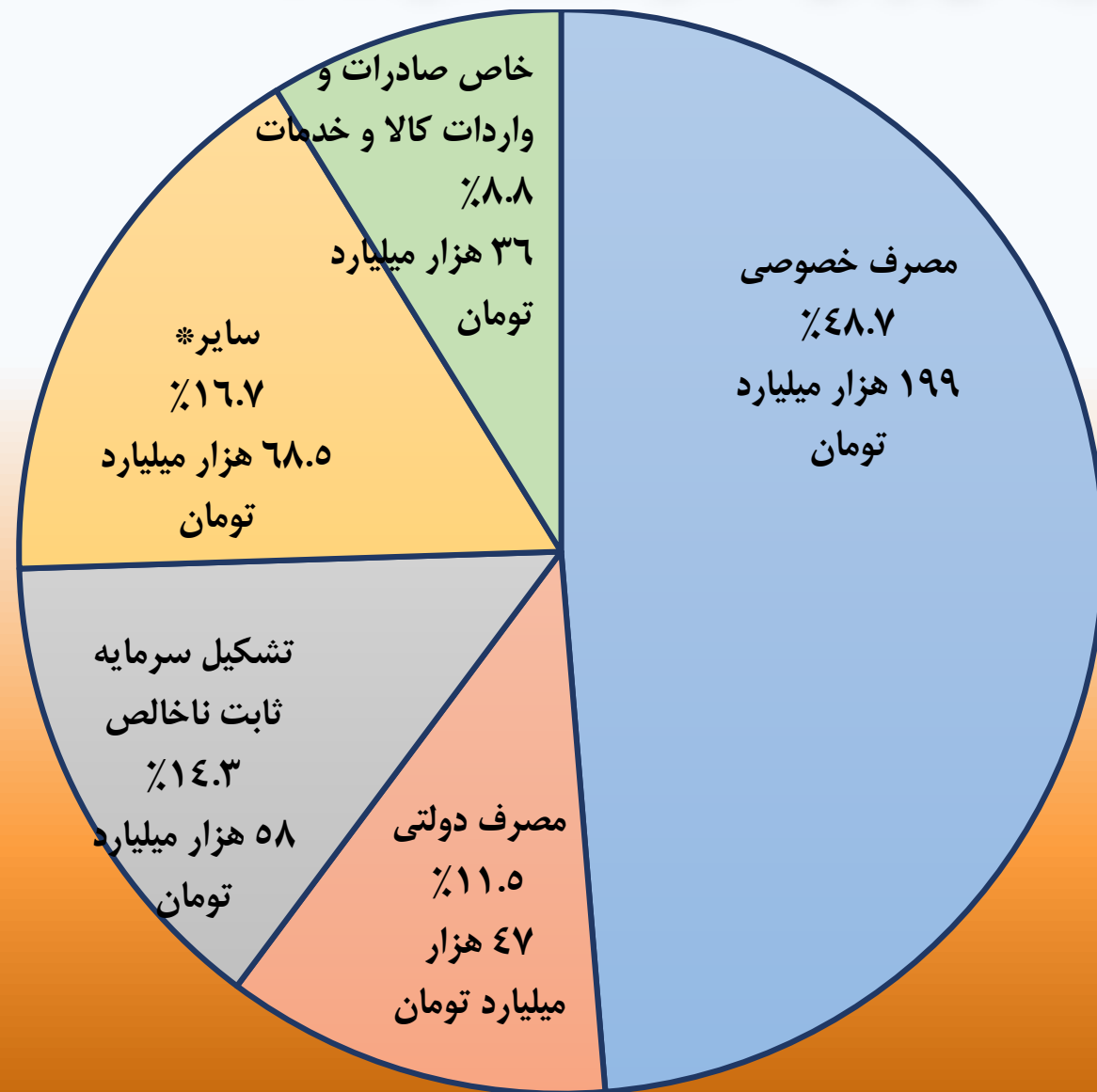

تولید ناخالص داخلی از منظر اقلام هزینه ای

منبع: داده های بانک مرکزی و محاسبات کارشناسی

هزینه ناخالص داخلی و سهم اقلام هزینه ای از آن - فصل نخست سال ۱۳۹۷

هزینه ناخالص داخلی به قیمت پایه
۴۰۹ هزار میلیارد تومان

بخش‌هایی که سهم‌شان نسبت به مدت مشابه سال گذشته **افزایش** داشته یا ثابت مانده است:

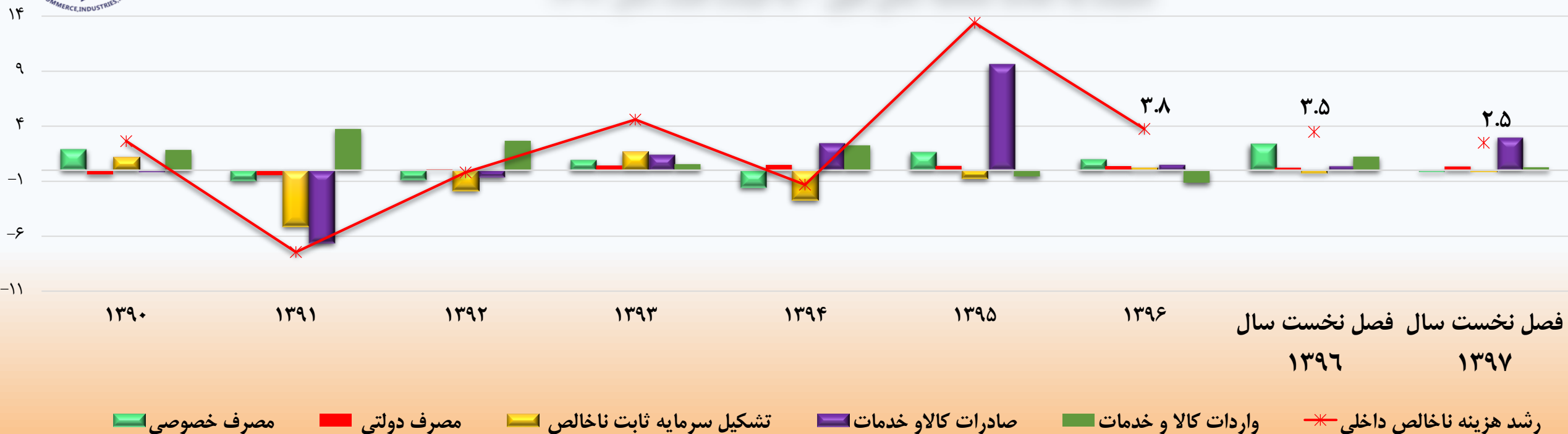
- خالص صادرات و واردات کالا و خدمات

بخش‌هایی که سهم‌شان نسبت به مدت مشابه سال گذشته **کاهش** داشته است:

- هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی
- هزینه‌های مصرفی بخش دولتی
- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

*منظور از بخش سایر، تغییر در موجودی انبار و اشتباهات آماری است.

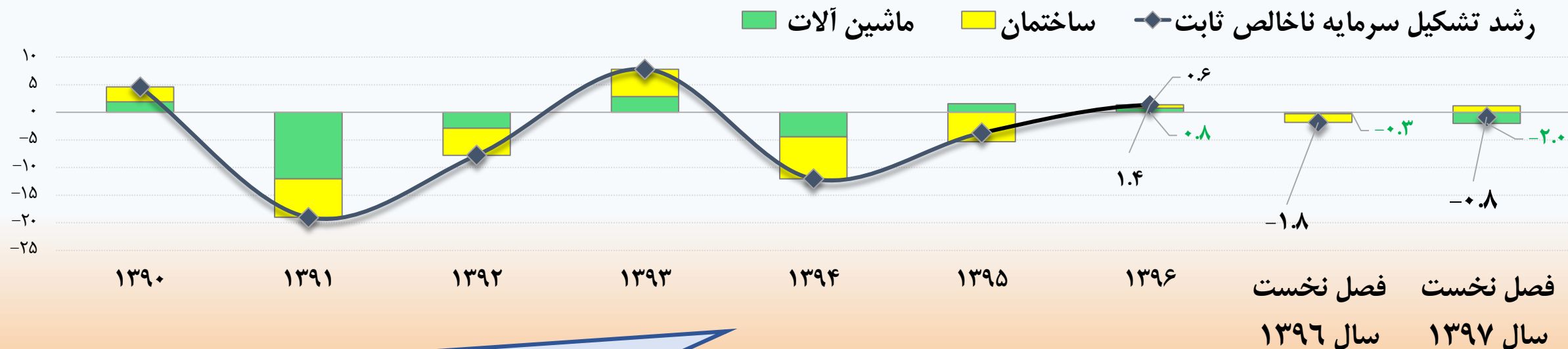
نمودار ۱- رشد هزینه ناخالص داخلی (درصد) و سهم اقلام هزینه ای در رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

□ طی فصل نخست سال ۱۳۹۷، تولید ناخالص داخلی (برحسب اقلام هزینه ای و بر مبنای قیمت ثابت سال ۱۳۹۰) نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶، رشد ۲.۵ درصدی را ثبت کرده است. بیشترین تاثیر در این رشد را **افزایش صادرات کالا و خدمات** داشته است (با سهم ۳ واحد درصدی از رشد). مصرف بخش خصوصی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تاثیر منفی در رشد هزینه ناخالص داخلی داشته اند.

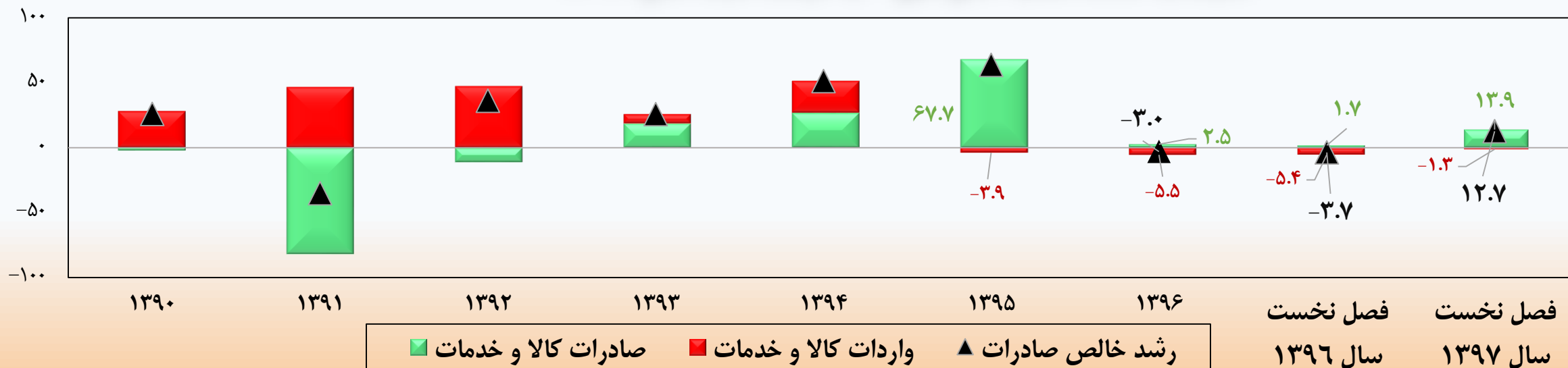
نمودار ۲- رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (درصد) و سهم اقلام هزینه ای آن در رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

- ❑ در فصل نخست سال ۱۳۹۷ میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ معادل ۱۹.۷ هزار میلیارد تومان ثبت شده است. این میزان سرمایه گذاری نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ افت ۰.۸ درصدی را تجربه کرده است.
- ❑ عامل مسلط در کاهش سرمایه گذاری طی فصل نخست سال ۱۳۹۶، افت سرمایه گذاری در بخش ماشین آلات بوده است. کاهش میزان سرمایه گذاری در بخش ماشین آلات در فصل نخست ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ معادل ۵.۲ درصد بوده و سهم منفی ۲ واحد درصدی از افت ۰.۸ درصدی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به این بخش اختصاص داشته است. در عین حال بخش ساختمان سهم ۱.۲ واحد درصدی در رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بهار ۱۳۹۷ داشته است.

نمودار ۳- رشد خالص صادرات کالا و خدمات (درصد) و سهم صادرات و واردات از رشد هزینه (واحد درصد)

نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

- ❑ خالص صادرات (تفاضل واردات از صادرات) در فصل نخست سال ۱۳۹۷ رشد نسبتاً بالای ۱۲.۷ درصدی را تجربه کرده است.
- ❑ واردات کالا و خدمات طی مدت مورد بررسی، ۳.۲ درصد افزایش یافته است و به عنوان عاملی در جهت کاهش خالص صادرات و به تبع آن کاهش تولید ناخالص داخلی کشور عمل کرده است. با توجه به اینکه آمارهای گمرک، از افت ۳ درصدی مقدار واردات در بهار ۱۳۹۷ نسبت به بهار ۱۳۹۶ حکایت می‌کند، احتمال می‌رود که رشد واردات کالا و خدمات به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ اظهار شده در گزارش بانک مرکزی از محل افزایش واردات خدمات باشد.
- ❑ صادرات کالا و خدمات طی فصل نخست سال ۱۳۹۷، حدود ۱۰ درصد رشد داشته است و سهم ۱۳.۹ واحد درصدی از رشد خالص صادرات را به خود اختصاص داده است.

توضیحاتی در خصوص رشد اقتصادی سه ماهه نخست ۱۳۹۷ – اجزای هزینه نهایی

بخش	شرح
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	رقم کل تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۰.۸ درصد کاهش یافته است. نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش‌های ماشین‌آلات و ساختمان نیز به ترتیب منفی ۵.۲ و ۱.۹ درصد می‌باشند. کاهش واردات کالاهای سرمایه‌ای و کاهش تولیدات کالاهای سرمایه‌ای در داخل کشور علت کاهش تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات بوده است. همچنین با وجود افزایش هزینه‌های عمرانی دولت در قالب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به دلیل کاهش فعالیت‌های ساختمانی در بخش خصوصی، کل تشکیل سرمایه بخش ساختمان صرفاً ۱.۹ درصد افزایش یافته است. شایان ذکر است براساس آمارهای وزارت صنعت، معدن و تجارت کشور طی سه ماهه نخست سال ۱۳۹۷ میران واردات کالاهای سرمایه‌ای کشور با افت ۱۴ درصدی همراه بوده است.
صادرات کالاها و خدمات	بر اساس محاسبات صورت گرفته، صادرات کالاها و خدمات به قیمت‌های جاری طی سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ معادل ۸۱.۳ درصد افزایش یافته است. با توجه به شاخص بهای کالای صادراتی در بازه زمانی مذکور، رشد صادرات کالاها و خدمات به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ معادل ۱۰ درصد بوده است. همچنین لازم به ذکر است که طی سه ماهه نخست سال ۱۳۹۷، رشد ارزش دلاری واردات کالاها و خدمات به ترتیب معادل ۰.۴ و ۸.۴ درصد می‌باشد. همچنین با توجه به تغییرات نرخ ارز و سطح عمومی قیمت کالاهای وارداتی، واردات کالاها و خدمات به قیمت‌های جاری و ثابت سال ۱۳۹۰ به ترتیب معادل ۴۵.۴ و ۳.۲ درصد افزایش یافته است.

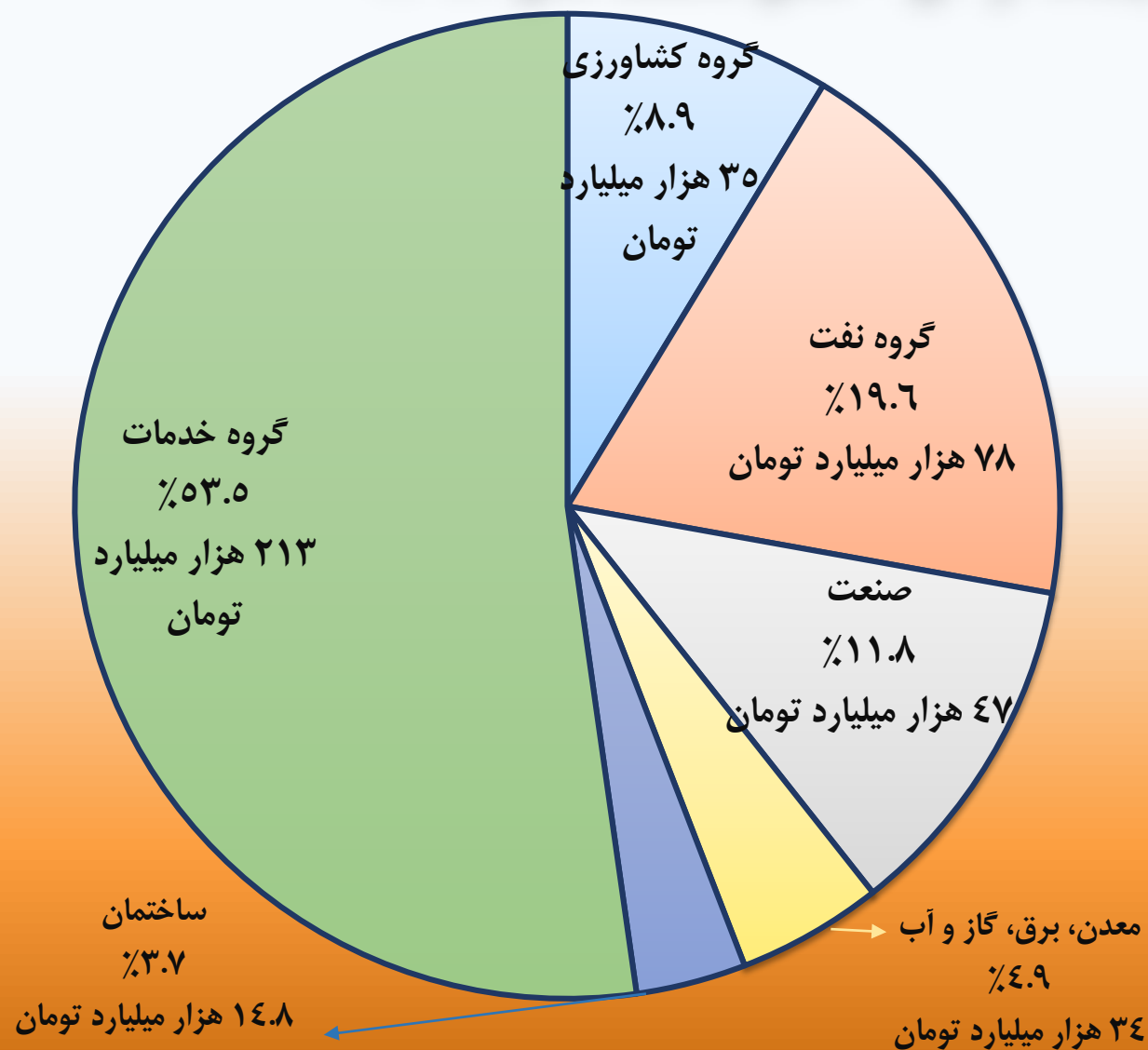

تولید ناخالص داخلی

از منظر فعالیت های اقتصادی

منبع: داده های بانک مرکزی و محاسبات کارشناسی

تولید ناخالص داخلی و سهم فعالیت‌ها از آن – فصل نخست سال ۱۳۹۷

تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه

۳۹۹ هزار میلیارد تومان

فعالیت‌هایی که سهم‌شان نسبت به مدت مشابه سال گذشته **افزایش** داشته یا ثابت مانده است:

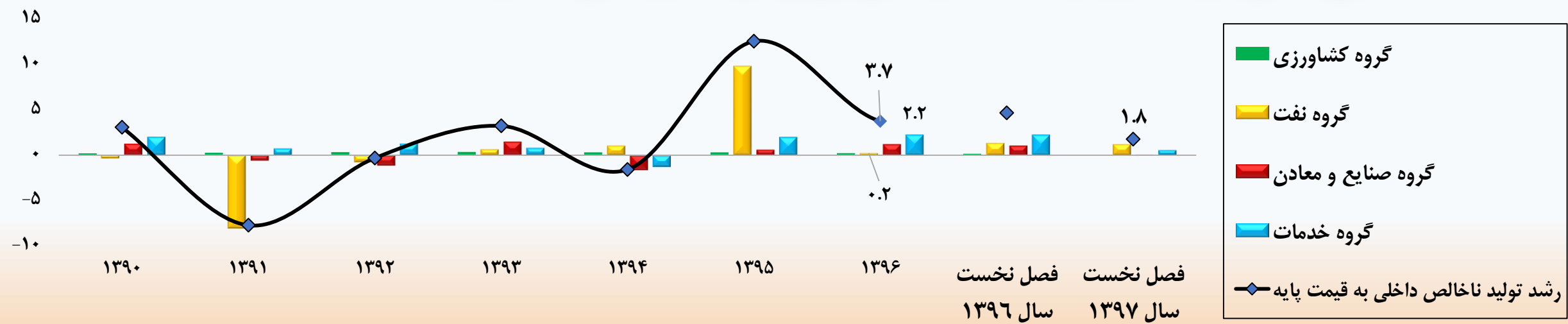
- نفت
- ساختمان

فعالیت‌هایی که سهم‌شان نسبت به مدت مشابه سال گذشته **کاهش** داشته است:

- کشاورزی
- صنعت
- برق، آب و گاز
- گروه خدمات

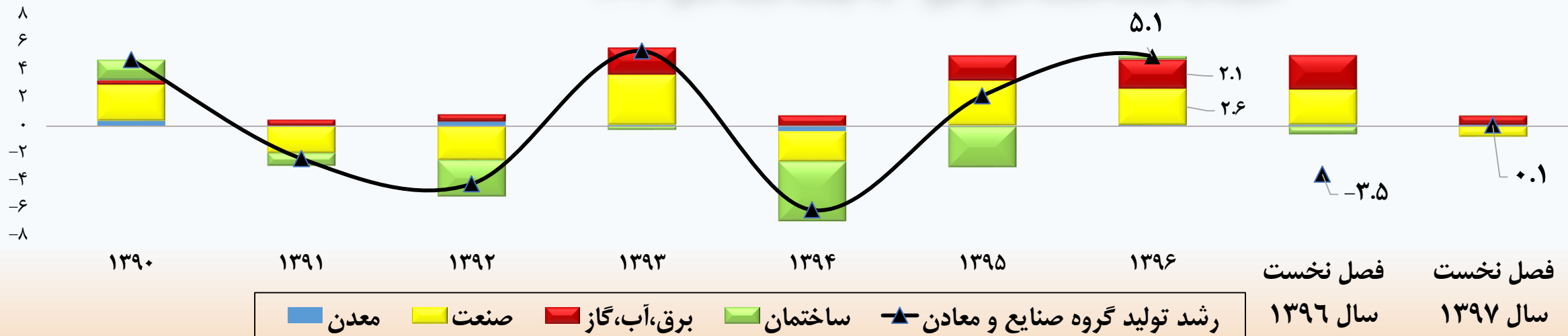

نمودار ۴- رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه و سهم ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی (واحد درصد) - نسبت به مدت مشابه سال قبل (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)

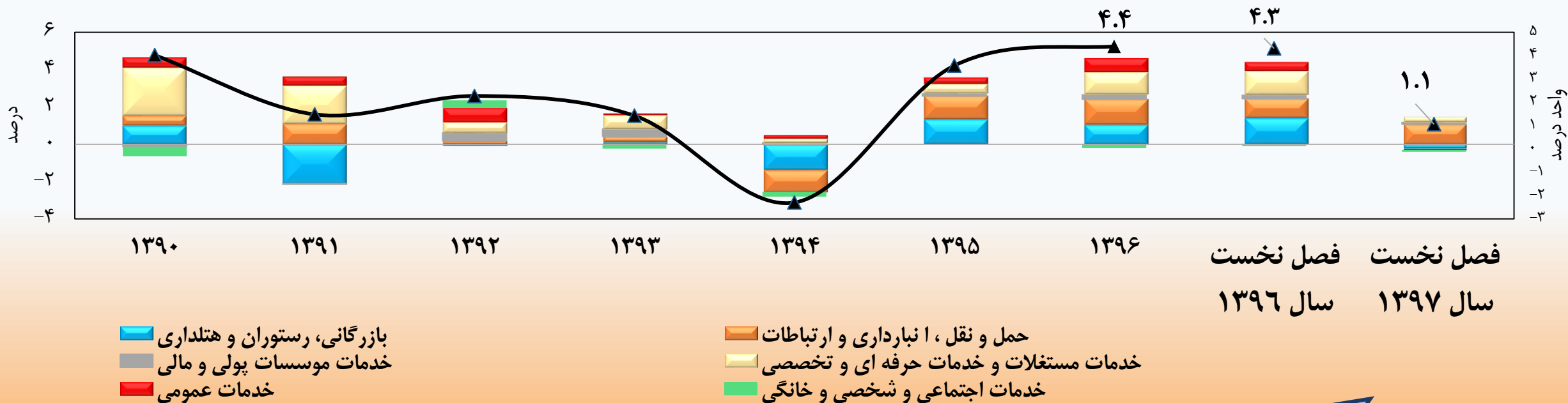
- ❑ رشد اقتصادی فصل نخست سال ۱۳۹۷، معادل ۱.۸ درصد بوده است. در میان فعالیت های اقتصادی بیشترین تاثیر در رشد اقتصادی را گروه نفت داشته است.
- ❑ میزان ارزش افزوده گروه نفت طی فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۵.۲ درصدی داشته و سهم ۱.۲ واحد درصدی از رشد اقتصادی کشور در این مدت را تشکیل داده است.
- ❑ بعد از گروه نفت، بخش خدمات دومین عامل مسلط رشد اقتصادی کشور طی بهار ۱۳۹۷ بوده است. رشد ارزش افزوده این فعالیت اقتصادی معادل ۱.۱ درصد و سهم آن از رشد اقتصادی ۰.۵ واحد درصد بوده است.
- ❑ سهم گروه کشاورزی و گروه صنایع و معادن از رشد اقتصادی کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۷ به ترتیب معادل ۰.۰۲ واحد درصد و ۰.۰۱ واحد درصد بوده است.

نمودار ۵- رشد تولید گروه صنایع و معادن (درصد) و سهم اجزای آن از رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

- ❑ عوامل مسلط در رشد حدود ۰.۱ درصدی ارزش افزوده گروه صنایع و معادن در فصل نخست سال ۱۳۹۷ به ترتیب برق، آب و گاز (سهم ۰.۶۶ واحد درصدی)، معدن (سهم حدود ۰.۱۳ واحد درصدی) و ساختمان (سهم حدود ۰.۰۱ واحد درصدی) بوده‌اند.
- ❑ ارزش افزوده بخش صنعت طی فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال قبل، حدود ۱.۵ درصد افت داشته و سهم منفی ۰.۷۵ واحد درصدی از رشد حدود ۰.۱ درصدی ارزش افزوده گروه صنایع و معادن داشته است.

نمودار ۶- رشد تولید گروه خدمات (درصد) و سهم اجزای آن از رشد (واحد درصد) نسبت به مدت مشابه سال قبل - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

در فصل نخست سال ۱۳۹۷ گروه خدمات سهمی معادل ۰.۵ واحد درصد از رشد تولید ناخالص داخلی را داشته است.

ارزش افزوده گروه خدمات رشد ۱.۱ واحد درصدی را نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ داشته که در میان اجزای این گروه، بخش حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات با سهم ۱.۱ واحد بیشترین نقش را داشته است.

توضیحاتی در خصوص رشد اقتصادی سه ماهه نخست ۱۳۹۷ – فعالیت‌های اقتصادی

بخش	شرح
کشاورزی	آمار و اطلاعات مقدماتی دریافت شده از وزارت جهاد کشاورزی نشان می‌دهد که برآورد مقادیر تولید محصولات زراعی، باغی و دامی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال قبل به ترتیب از رشدی معادل ۲.۱ درصد، ۳.۶ درصد و ۵ درصد برخوردار بوده است. بر این اساس در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ و بر مبنای محاسبات فصلی، ارزش افزوده گروه کشاورزی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰)، نسبت به دوره مشابه سال قبل ۰.۳ درصد افزایش یافته است.
گروه نفت	براساس محاسبات اولیه، ارزش افزوده گروه نفت در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ به میزان ۴۰۱.۱ هزار میلیارد ریال برآورد گردید که گویای ۵.۲ درصد رشد نسبت به دوره مشابه سال گذشته می‌باشد. نتایج حاصل از محاسبات اولیه در این زمینه نشان دهنده آن است که افزایش نرخ رشد ارزش افزوده این گروه، به طور عمده ناشی از افزایش صادرات نفت خام، تولید میعانات گازی و نیز افزایش تولید و صادرات گاز طبیعی نسبت به دوره مشابه سال قبل بوده است.
صنعت	در بخش صنعت، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (که حدود ۷۰ درصد ارزش افزوده بخش صنعت را پوشش می‌دهد) در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۰.۵ درصد کاهش یافته است. شایان ذکر است که از مجموع ۲۴ رشته فعالیت عمده صنعتی در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷، یازده رشته فعالیت صنعتی با ضریب اهمیت (۴۹ درصدی) دارای رشد مثبت بوده است. همچنین بیشترین سهم از افزایش شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷) به ترتیب مربوط به فعالیت تولید صنایع فلزات اساسی، صنایع تولید وسایل نقلیه موتوری تریلر، نیم تریلر و صنایع تولید مواد غذایی بوده است.
ساختمان	در بخش ساختمان، ارزش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان مناطق شهری به قیمت‌های جاری طی فصل اول سال ۱۳۹۷ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۱۸.۹ درصد افزایش یافته است. با اعمال شاخص‌های قیمت متناظر و تعدیل رقم مذکور، نرخ رشد ارزش افزوده ساختمان بخش خصوصی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ معادل منفی ۲ درصد برآورد گردیده است. در نهایت با احتساب رقم فوق و نیز با در نظر گرفتن ارزش افزوده ساختمان دولتی، نرخ رشد بخش ساختمان به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ معادل ۰.۱ درصد برآورد می‌شود.